

EL vabakaubanduslepingute hetkeseis ja partnerlusleping Mercosuriga *fookus põllumajandusel*

Tiina Vares (tiina.vares@agri.ee)

Kaubanduspoliitika nõunik

Regionaal- ja põllumajandusministeerium

Vabakaubandusleping: mis see on?

FREE TRADE AGREEMENT (*edaspidi FTA*)

FTA on juriidiliselt siduv mõlemale poolele!

- Ka **WTO** leping on **juriidiliselt siduv** liikmetele. **FTA = WTO+**
 - Sh kõik rv kohustused jäävad kehtima- lisaks WTO lepingule veel palju muud nt ILO konventsioonid (töötajate kaitse, sotsiaalne tingimuslikkus) , ÜRO kliimalepe jpm.
 - Lepitakse kokku, kuidas rv leppeid jõustatakse: tingimused, sanktsioonid jne
- FTA loob eelised mõlemale partnerile vrd nendega, kes WTO-režiimiga kauplevad. *Ca 90% tollidest kaovad.*
- FTA ptk-d: **kõik sektorid**: kaubad ja teenused
- **Põllumajandust kaheksas FTA peatükis**:
 - Kaupade turulepääs (Market Access –MA): tollitariifide kaotamise ajakava (Tariff Eliminatsioon Schedule)
 - Kaubandus ja kestlik areng (TSD)
 - Kestlikud toidusüsteemid
 - Tehnilised turutõkked nn (TBT) (m.h. kvaliteet, mahe, toidumärgistus, pakendid, keskkonnanõuded)
 - Sanitaar-füto-sanitaarreglid (SPS)
 - Alkohol jm joogid
 - Intellektuaalne omand (m.h. Geograafiliste tähistega (GI) kaitstud kaupade nimekiri)
 - Investeeringud (s.h maaomand ja maakasutus)

EUROOPA LIIDU (EL) 46 vabakaubanduslepingut (FTA) 76 riigiga

- EL põllumajandussaaduste ja toiduainete **eksport** jõudis 2024. aastal rekordilise **235,4** miljardi euroni, samas kui **import** kasvas **171,8** miljardi euroni, mis on samuti rekordiline.
- Euroopa Liidu põllumajandussaaduste ja toidukaupade eksport ületab importi ca 20 %
- **2024.a.** jõustus leping **Uus-Meremaaga**
- **2025. jõustuvad** lepingud
 - Mõlemapoolselt ratifitseeritud: **Mehhiko, Tšiili**
 - Kokkulepe olemas, aga ratifitseerimine lõpetamata: **MERCOSUR**
- **2025.a sõlmitavad** lepped – st kõnelused kestavad :
 - **India, Indoneesia, Filipiinid, Malaisia,**
 - **Tuneesia, Austraalia** (hetkel kõnelused pausil)
 - **Türgi** soovib 1995.a. tolliliidu lepet uuendada (mh lisada põllumajandus)
 - **Ida- ja Lõuna Aafrika riikidega** (s.o Komoorid, Madagaskar, Mauritius, Seišellid ja Zimbabwe)
 - **Ukraina ja Moldova** lepingu uuendamine (nn Deep and Comprehensive Free Trade Area, DCFTA);
- Ülevaade kõikidest lepingutest: https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region_en?prefLang=et
- Eestikeelsed lepingutekstdid : EUR-LEX <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html#>

EESTI TOETAB MERCOSURI LEPINGUT ÜKSMEELSELT

- EL eksport, **majandus kasvab** : mõjuhinnaangud kinnitavad seda
- EL **FTA- partneritega kasvab eksport 7% kiiremini**, kui ülejäänud maailmaga.
- 700 milj elanikuga ühisturg
- Turgude/tarneahelate **mitmekesistamine, sõltuvuste vähendamine**
- FTAdes raames **tiheneb koostöö** : samameelsus, ka erimeeluste puhul on kaubanduses **oluline usaldus**.
- Kaubavahetuskulude vähendamine ja tolliprotseduuride lihtsustamise, standardite/nõuete ühtlustamine, sertifikaatide ja uute standardite rakendamise kokkulepped
- **Geopoliitika**: Hiina ja Venemaa eelistaks L-Am riikides ruulida ja nendega koos maailmakorda muuta.

MERCOSUR: Brasiilia, Argentiina, Paraguay, Uruguay

Hetkeseis ja mis edasi

- 2024 dets presidentide allkiri kokkuleppele (NB! ca 25 a hiljem!)
- lepingutekstide juriidiline toimetamine ja tõlkimine EL keeltesse (ca 6 k)
 - *S.h. Eestikeelset teksti on oodata juunis!*
- *Riikide /ministeeriumite/valitsuste heakskiiduprotseduur (ca 2k)*
 - *Riigikogu ja VV juuli - aug*
 - *VV otsus ca sept?*
- *EL NK otsus okt 2025*
- *Ratifitseerimine neljas Mercosuri riigis ja EL-s*
- *Jõustumine pärast ratifitseerimist on võimalik 2025.a. lõpus*

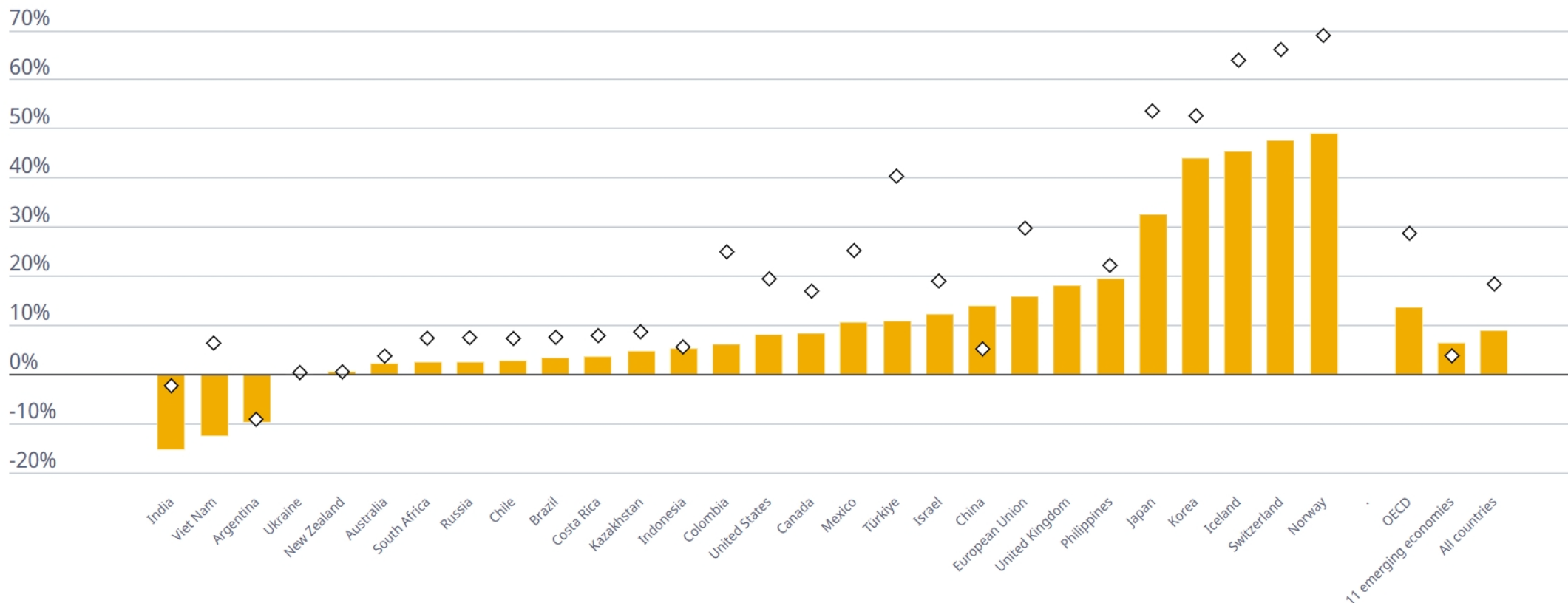
Põllumajanduspoliitike võrdlus

toetuste % tootja sissetulekus (PSE)

Figure 2.1. Producer Support Estimate (PSE) by country, 2000-02 and 2021-23

Percentage of gross farm receipts

■ 2021-23 ◇ 2000-02

Note: Countries are ranked according to the 2021-23 levels. The European Union refers to EU15 for 2000-02, and EU27 for 2021-23. The OECD total does not include the non-OECD EU Member States. Latvia and Lithuania are included only for 2021-23. The 11 emerging economies include Argentina, Brazil, China, India, Indonesia, Kazakhstan, the Philippines, Russia, South Africa, Ukraine and Viet Nam. The All countries total includes all OECD countries, non-OECD EU Member States, and the emerging economies.

Source: OECD (2024), "Producer and Consumer Support Estimates", OECD Agricultural policy monitoring (database), <https://data-explorer.oecd.org/>.

Kasutatud kirjandus:

- Info EL: MERCOSUR kokkuleppe kohta, faktilised ja küsimused vastused: [ELi ja Mercosuri partnerlusleping](#)
- Lepingu tekst ja kestlikkuse mõjuhinnaangud:
 - EL Kaubandus- ja majandusjulgeoleku direktoraadi (DG TRADE) ametlikud tekstid: [EU-Mercosur](#)
EU-Mercosur: Text of the agreement https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/mercosur/eu-mercosur-agreement/text-agreement_en
 - [Commission publishes final SIA and Position Paper on EU-Mercosur trade agreement - European Commission](#)
- OECD põllumajanduspoliitika seire ja hindamise raport: tootlikkus ja kestlikkus [Agricultural Policy Monitoring and Evaluation 2024 | OECD](#)
 - Vt ARG lk 101, BRA lk 137, EL lk 243, EST 278
- OECD/FAO põllumajandusturgude hetkeseis+10a prognoos (vt saaduste nõudlus, pakkumine, hinnad jms) [Full Report | OECD](#) ja statistika riigid/saadused [Statistical Annex | OECD](#)
- EL komisjoni kolmas FTA-de mõjuhinnaang (2024) EL põllumajandussektorile, 10 FTA koosmõjud sektorite kaupa [Kumulatiivne mõju-uuring](#) (NB! Soovitan!)
- London School of Economics kestlikkuse mõjuhinnaang (kõik sektorid) <https://www.lse.ac.uk/business/consulting/assets/documents/SIA-in-Support-of-the-Association-Agreement-Negotiations-between-the-EU-and-Mercosur-Final-Report.pdf>
- Saksamaa (DE) ametlik : <https://www.bmwk.de/Redaktion/EN/Artikel/Foreign-Trade/association-agreement-between-the-eu-and-the-mercosur-states.html>
- Hispaania (SP) ametlik (hispaania ja inglise keeles): https://comercio.gob.es/es-es/publicaciones-estadisticas/Documents/Impacto_EU-MCS_VF.pdf
- MERCOSURI FTA mõju lihasektorile olematu : <https://capreform.eu/very-limited-impact-of-mercosur-partnership-agreement-on-the-eu-beef-market/>
NB! Värske – st valmis pärast lepingutekstide avaldamist!
 - Lühidalt: külmutatud liha import kasvab , aga see on sisend lisandväärtustootedele, mida EL ka ekspordib. Siiski ei kasva import palju, sest nõudlus ei kasva ning Mercosur pigem asendab teiste riikide importi. Uuring tõestab, et külmutatud liha ei konkureeri EL tootjate värske kaubaga ja Mercosuri jõustumise järel võimalik hindade kõikumine ei ületa turuhinna tavalisi kõikumisi. Analüüs näitab, et uutest värske/jahutatud ja külmutatud veiseliha tariifikvootidest tulenev täiendav import on oluliselt väiksem, kui tariifikvootide pealkirjad näitavad. See on tingitud olemasoleva kvoodiülese impordi kõrge tasemest, eriti värske/jahutatud veiseliha puhul, ja asjaolust, et suur osa uuest tariifikvoodist lihtsalt asendab praeguse kvoodiülese impordi. Külmutatud veiseliha puhul tähendab olemasoleva kvoodiülese impordi madal tase seda, et täiendav tariifikvoodi eraldamine toob tõenäoliselt kaasa impordi suurema kasvu. Sellest hoolimata on impordi kogukasv ELi veiseliha kogutoodangu suhtes tagasihoidlik. Selle tulemusena on ka mõju veiseliha tootjahindadele ELis väga piiratud.